

Opiniestuk Wendy Metten, algemeen directeur Inter, Vlaams expertisecentrum toegankelijkheid en Universal Design

Iedereen de pot op, nu en ook na corona!

De afgelopen maanden waren er af en toe artikels over de zoektocht naar een open publiek toilet tijdens de coronamaatregelen. Een herkenbaar verhaal? Heb jij tijdens een zeldzaam uitstapje of de zoveelste wandeling ook tevergeefs naar een toilet gezocht of voor een gesloten deur gestaan? En ben je toen ook maar snel naar huis gegaan om daar het kleinste kamertje op te zoeken? Of ging je met een minder gerust hart winkelen en bleef je vaker gewoon thuis? Ik in ieder geval wel en ik ben niet alleen. Een toilet met minimaal comfort is een menselijke basisbehoefte.

Daarom mijn oproep: iedereen de pot op, nu en ook na corona! De poort naar de grote vrijheid schuift nu stap voor stap weer open. Toiletprobleem opgelost, denk je nu misschien. Maar zonder goede toiletten buitenshuis blijft het voor veel mensen moeilijk om de deur uit te gaan. Zo is het voor iedereen een probleem als toiletten vuil en slecht onderhouden zijn, of erger, als er geen zijn als je gaat shoppen of met kinderen op stap bent. Het wordt helemaal moeilijk als je niet zomaar elk toilet kan gebruiken. Sommige mensen stonden vroeger ook al regelmatig voor de deur van een toilet waar ze niet terecht konden. Niet iedereen kan zich dat voorstellen. Zeker als je niet weet hoe het is om beperkt te worden door een leefomgeving die alleen maar aangepast is aan de gemiddelde mens. Terwijl dé gemiddelde mens eigenlijk niet eens bestaat.

Te weinig toegankelijke toiletten

Er zijn nog veel te veel publieke plekken zonder sanitaire ruimtes die voor iedereen toegankelijk zijn.

Daar sta je dan, met je blaas die op springen staat voor een open deur zonder dat je binnen kan. Het is te smal en je kan er niet door met je kinderwagen of rolstoel. Of met je wandelstok of krukken is het toch maar een moeilijk gedoe in het hokje. Voor sommige mensen is de toiletpot te hoog of te laag. En grote mensen hebben soms te weinig beenruimte tussen de toiletpot en de deur. Dat gebeurt allemaal vaker dan je denkt.

Zo sprak ik onlangs met Karel, een sympathieke man van 55 met fijne vrienden met wie hij samen op vakantie wou. Klein detail: Karel gebruikt een rolstoel. Ze hadden het ideale hotel gevonden, want het gaf aan rolstoelvriendelijk te zijn. Heel fijn, tot hij de brochure wat beter bekeek en zag dat de toiletten te klein waren voor iemand in een rolstoel. Jammer maar helaas, Karel kon dus niet mee zonder afhankelijk te zijn van zijn gezelschap. En hij is niet de enige.

Daarom breek ik vandaag een lans voor iedereen die naar het toilet wil kunnen buitenshuis. Want je geen zorgen maken en dus gewoon meedoen in onze samenleving, daar heeft iedereen recht op, jong of oud, groot of klein, met of zonder handicap, in alle omstandigheden, dus ook als je moeilijker de weg vindt of op stap bent met een kinderwagen, rolstoel, assistentiehond, rollator, stok, krukken of met een baby op de arm.

Toch blijft het blijkbaar niet vanzelfsprekend om vanuit die diversiteit van mensen te denken. We zouden ons nochtans niet moeten aanpassen aan onze omgeving. Het is net andersom. We kunnen er simpelweg voor zorgen dat toiletten slim ontworpen en uitgevoerd zijn, zodat iedereen ze zonder problemen kan gebruiken.

Hoe kan het anders?

Vraag je je nu af hoe je toiletten inclusief maakt? En of dat dan niet veel duurder of lelijker is? Misschien ben je ook op zoek naar concrete handvaten. Wel dan heb ik goed nieuws, want die zijn er. Goede, praktisch haalbare voorstellen zelfs.

Als je toiletten installeert, let er dan op dat iedereen ze makkelijk vindt, dankzij een goede signalisatie. Zorg dat de weg ernaartoe duidelijk is en dat er een route is zonder drempels. Licht er een trap op de route, dan zijn er altijd mensen die je sanitair niet kunnen gebruiken, tenzij er ook een lift of helling is.

Zorg dat iedereen binnen kan, ongeacht je persoonlijke situatie. Maak deuren breed genoeg, zodat je er ook met een rolstoel, rollator of kinderwagen vlot door kan. Gebruik contrasterende materialen en kleuren voor de inrichting. Een witte toiletpot en een witte spoelknop op een donkere achtergrond merk je beter op dan alles in wit op wit, zeker als je minder goed ziet.

Besteed ook aandacht aan het ergonomisch comfort. Denk aan makkelijk te gebruiken kranen en dispensers of stevig bevestigde handgrepen, een goed verlichte ruimte en een vloer waarop je niet uitglijdt. Plaats in alle toiletten een vuilbakje in de hokjes, er zijn ook mannen die ze nodig hebben om hygiënisch materiaal veilig weg te gooien.

Is er een sanitair blok, leg er dan ook minstens één aangepast toilet in aan voor mensen met een handicap. Of maak meteen toiletten die iedereen kan gebruiken, zonder onderscheid voor gender of beperking, ook vanuit een zittende positie. Laat je mensen betalen voor het toiletbezoek? Gebruik dan geen automatisch systeem dat niet voor iedereen werkt. Als er alleen een draaihekje is, raak je met een rolstoel of krukken niet of moeilijk binnen.

Changing places voor wie meer nodig heeft

Met bepaalde beperkingen kan je niet terecht in een gewoon toilet voor mensen met een handicap. Voor wie meer plaats en assistentie nodig heeft, zijn changing places een oplossing. In een changing place vind je naast een toilet ook een verzorgingstafel voor volwassenen en vaak ook een tillift. Vooral in gebouwen en voorzieningen voor een groter publiek is er nood aan. Denk aan grote winkelcentra, voetbalstadions, bioscoopcomplexen, concertzalen, pretparken, stadhuizen, sportcentra, luchthavens of treinstations. In het Verenigd Koninkrijk zijn er zo al meer dan 1.500. In Vlaanderen zijn er nog maar weinig changing places, maar er bestaat wel al een charter voor wie er werk van wil maken.

Aan de slag

Op de website www.toegankelijkgebouw.be vind je richtlijnen en maten om zelf aan de slag te gaan. Daarmee draag je je steentje bij aan een toegankelijk Vlaanderen waarin iedereen gewoon kan meedoen. Onderzoek wat je bezoekers nodig hebben en laat je adviseren door toegankelijkheidsexperten bij het ontwerp en de uitvoering van je toiletten of je changing place.

Zelfs in bestaande gebouwen kan je nog dingen aanpassen, soms met kleine ingrepen. Een mooie kans, trouwens, voor projectontwikkelaars, ondernemers, eventorganisatoren en uitbaters van publieke voorzieningen en overheden om meer klanten of bezoekers aan te trekken. En extra actueel, nu het recht op volledige inclusie in de samenleving van mensen met een handicap sinds kort in onze grondwet staat. Voor de geïnteresseerden: artikel 22bis.

Dus laten we samen werken aan een meer toegankelijk Vlaanderen en ervoor zorgen dat iedereen de pot op kan, nu en ook na corona!